

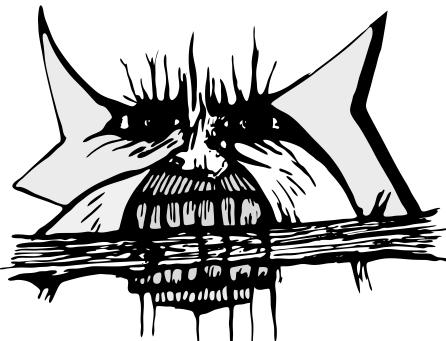

SPLAV! 2

#přijímám

úvodník # Jiří Feryna

Předem svého úvodníku považuji za nezbytné uvést na pravou míru zvěsti o tom, že jsem hejtman od přirození. Víte, i já bych si přál takovou budoucnost, v níž by nebylo nutno pravidelně přimíchávat do lumpenkvárenského presíčka kapky jedu, ale to víte, když je Šolcova poezie jedním z vrcholů české literatury, když se na Šramkově Sobotce vzývá Panhrabal a Pankryl, když nakonec delegát B pomyslně zlostně kope svýma buclatýma nožičkama do dveří naší redakce, abychom mu otiskli prachmizernou báseň, nelze zkrátka jinak než ostřít svou kritickou břitvu.

Nyní už ale k hlavnímu tématu mého úvodníku. Mnozí z vás, laskaví čtenáři, se jistě podivili, co že se to v prvním letošním čísle vyskytuje za neznámá redaktorská jména. Vinš a Henýš - za takovými příjmeními jako by v uších pivogulášových jedinců ještě zněly odsunuté říšské bubny. (Ostatně - Mitlenerová to neodnesla jenom proto, že už je léty prověřená.) A Eva Marková ještě hrdě uvede, že má slabost pro vše německé! Výčet by mohl pokračovat: na soboteckou publicistickou scénu se z Islandu vrátil Tomáš Tkáč. Nedbaje slušného vychování, jal se bez okolků tepat do hudebního obsazení festivalu. Tomáš Chaloupecký má srdce sešívané, přitom tady se PROSTĚ FANDÍ BOHEMCE...

Už z prvního čísla je patrné, že nová redakce nerrespektuje zdejší zvyklosti, nýbrž staví na naleštěný piedestal ty své. Kdo by však čekal, že se situace uklidní, že v prvním čísle „nováčci“ zkoušeli, co vše si mohou dovolit, bude zkla-mán. *Splav!* pokračuje v nezměněné podobě: bujaré ve-čírky do rána, samozřejmě plné insitního humoru, čísla nabité držími diskurzivními provokacemi a ostrými hejty na vše, co se na Šramkově Sobotce nehýbe.

Jakožto nový šéfredaktor tedy říkám: solidaritu s pražskými, brněnskými, berlínskými, reykjavickými uprchlíky přijímám. Klidně nám pište, nesouhlasné názory neotiskujeme.

Pondělí 6. července

Program

9.00 sál spořitelny - ZMĚNA

Proč (ne)překládat klasickou dramaturigu

přednáší P. Christov
vstupné dobrovolné

13.30 Šolcův statek

Milostná lyrika V. Šolce v tónech saxofonu
pásmo poezie s hudebním doprovodem
vstupné dobrovolné

jako univerzální nárok na špagetová ramínka, minisukně a trika bez rukávů neexistuje. Nemůže prostě každý nosit všechno (taky bych si někdy chtěla vzít midi sukni, lacláče nebo něco žlutého, ale) - a přizpůsobit oděv postavě či věku je jednoduchý způsob, jak zkrášlit město i festival.

(Tip ze zákulisí: V Sobotce není mnoho možností, jak rychlo doplnit šatník. Nicméně Lukáš Novosad na přímý dotaz připustil, že uvažuje o objednávkovém formuláři na festivalová trička, která zájemcům dorazí ve správné velikosti a s jistotou dodání. Sledujte plakáty a svůj oblíbený festivalový deník!)

Ztráty a nálezy

seznamka # redakce

Ztratily se oblé zelené sluneční brýle s bílým proužkem, pravděpodobně na zahradě. Potkáte-li je, doneste je prosím do redakce (patří jedné z redaktorek). Nečeká vás nic horšího než nehynoucí vděk.

Twitter recenze

#leto_s_telem

Tak jsem využil poslední dírku na pásku. (Josef Šlerka)

#zahajeni

To akorát stiháme začátek zahájení, žejo? Tak já se nasnídám a půjdou na BarCamp. (Tomáš Tkáč)

#zahajeni

Do toho čtou něco, co asi vypadne z Googlu, když zadáte „staří mistři“. (Silvie Mitlenerová)

#zahajeni

No mohlo to být kratší. (Zdeňka Lukešová)

#barcamp_registerace

Nesmíš kliknout na BarCamp. (Ondřej Šmejkal)

#helena_samohelova

Tak já jdu radši do cukrárny. (neznámý chlapeček)

#poeticke_odpoledne

Černobílé pastelky? To zní jak nějaká sbírka na barvoslepé. (Antonín Handl)

#klobouk_dolu

Hm, tohle mě taky nebude úplně bavit. (Martin Pšenčka)

#klobouk_dolu

Pan Duru vše odpuštěno. (Silvie Mitlenerová)

#sramkovci

Viděla jsem tady ty krásné lidi, co chodí na ten festival... (Martina Jurčeková)

#solnice_divadlo

Přijde mi to spíš jako nějaký nízkonákladový aerolinky. (Ondřej Šmejkal)

#hosopoda_pana_hoska

Hospoda má uzávěrku dřív než redakce *Splav!*u. (Jeňák)

SPLAV! - Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Vychází v Sobotce během 59. ročníku festivalu Šramkova Sobotka, od 4. do 11. 7. 2015. Cena 15 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, U Studánky 5, 170 00 Praha 7, IČ 26674122.

MK ČR E 15812

splav.redakce@gmail.com

váme, a když už, proč nepadáme na kolena a nemodlíme se před ním, ale zakládáme mu místo toho album na Facebooku a zřejmě mu brzy vymyslíme i nějaký ten hashtag. Ale to je vedlejší: hlavní je, že úžas je ještě pořád s námi. Bodláku zdar!

Kouzlo módního řemesla

módní policie # Silvie Mitlenerová

„Uděláme rubriku Módní policie,“ nadchnul se v minulých třech letech vždycky nějaký redaktor, povzbuzen úspěchem serveru *Módní peklo*, redaktorky Františky Čížkové a různých náhodných okének v bulvárních časopisech. Ve včerejším čísle jste se dočetli, že mám slabost pro dresscode (a jeho dodržování); stejně tak s velkou oblibou pročítám zmíněný web. Jenže pokoušet se o módní novinářinu v Sobotce je přinejmenším problematické.

Protože: co bychom si brali za prototyp? Jsme na letním festivalu na malém městě, hodně času trávíme venku, přijeli jsme zhusta hromadnou dopravou a je vedro jako v peci. To znamená, že dresscode je něco jako ultra-super-casual, jinými slovy: pohodl předeším a každý si může obléknout, co chce; ostatně žádný dresscode nebyl uveden ani na pozvánkách do dílen či na BarCamp.

Mohla bych se samozřejmě vyhnout psaní o festivalu, jehož jsem součástí, a napadnout někoho, kdo se nemůže bránit: mohla bych tuto rubriku využít pro publikování článku vycházejícího ze zkušenosti z minulého týdne, kdy jsem navštívila dvě promoce, jednu pražskou, jednu libereckou; na promoci jakýsi dresscode existuje. I když pominu hosty, kteří cestují zdaleka nebo jsou vyššího věku, i když bych nad lecčíms chtěla přimhouřit oko vzhledem k počasí (punčochy, rukávy), pořád se z promujících kolegyn uměla vhodně obléci třetina. Zbytek odhaloval přemnoho kůže, kymácel se na převysokých platformách či vypadal, jako by jen přeběhl odněkud z kanceláře. Před promocí se trénuje „choreografie“, sliby a pořád řečníků; v případě dresscode se zřejmě implicitně předpokládá, že máme jisté znalosti. Z tanečních? Ze samostudia? A to předpokládání bohužel není namístě. I mnohým z těch vysokoškoláků chybí cit, znalosti či obojí. Nicméně zpět do Sobotky.

Přece jen lze na tomto místě publikovat pář obecných doporučení. Kouzlo každého dresscode, i toho ultra-super-casual, spočívá v detailech: nejdřív jeden speciální pro dámy. Spodní prádlo se nejmeneje „spodní“ nadarmo – schovávejte ramínka, okraje a obrasy kalhotek. Existují modely, které využívají výrazně barevné a viditelné spodní prádlo jako zamýšlenou mírně provokativní součást, ale zapráné kdysi bílé ramínko pod tílkem se takhle omluvit nedá. Důležité je mít oblečení v pořádku (to už pro všechny) – hlídejte si okopané podpatky, staré skvrny, lezoucí nitě, odřené límečky, zkroucené švy. Každé oblíbené tričko jednou zřídne natolik, že už by nemělo opouštět váš dům či zahradu.

Dost modelů poškozuje také fakt, že si nositel neuvědomuje rozpor mezi konfekční velikostí svojí a svého obléčení. Okolí neocení, že se do kalhot velikosti 34 nakonec nějak zapnete; zato ocení, když tukové zásoby netvoří tzv. „muffin top“, když obtažené tričko nevyvolává dojem střívka na jitru a když pivní pupek nevykukuje z trika spodem. Kombinovat pohled do zrcadla s názorem upřímné blízké osoby se více než vyplácí; i vám samotným bude lépe.

Závěrem: všechna tato pravidla padají na plovárně. Na plovárně se chodíme kupat a koupeme se z praktických důvodů v plavkách, postavy v plavkách tedy nekritizuju. Ovšem na jiných místech v Sobotce pamatujte, že nic

15.00 základní škola

Psaní jako řemeslo

seminář D. Fischerové

vstupné dobrovolné

15.30 zahrada Šramkova domu

Františka Vrbenská

autorské čtení

vstupné dobrovolné

16.00 dům s pečovatelskou službou

Trochu hudby, trochu poezie, trochu poezie, trochu hudby

beseda nad rozhlasovými hrami W. Saroyana natočenými J. Červinkou, diskutuj J. Kamberský a H. Kofránková poslech ve 14.30 a po besedě
vstupné dobrovolné

17.30 zahrada Šramkova domu

Katerina Rudčenková

autorské čtení

vstupné dobrovolné

19.30 zahrada Šramkova domu

J. H. Krchovský & Krch-off Band

Andrej Polanský wtf Emül Langman

blok: autorské čtení, koncerty

vstupné 159 Kč

20.00 Městské divadlo

Léto

film (režie K. M. Walló, 1948)

vstupné 59 Kč

Jídelníček

Oběd:

Bramborová polévka

Znojemská veprová plec, houskový knedlík

Francouzské brambory, kyselá okurka

Večeře:

Hovězí vývar s rýží

Krůtí steak se sýrovou omáčkou, restované brambory

Čevabčiči, brambor, hořčice, cibule

BarCamp aneb Učíme se přednášet (anebo naslouchat?)

reportáž # Eva Marková

Takže: Na BarCampu jsem byla poprvý. A napopravý to nebylo špatný. Vlastně nevím, co jsem od tématu „Učíme se učit“ čekala, anotace celé akce nebyla příliš návodná. A takové ostatně nebyly ani anotace diskuzních příspěvků samotných.

V divadelním sále se během tří bloků vystřídal 12 mluvčích, nepočítáme-li organizátora Josefa Šlerku. Většina referujících byli učitelé z praxe, kteří se zabývají formálním vzděláváním, mají více než čtyřletou praxi, teoreticky vztato jsou to tedy učitel-experti z různých stupňů a typů škol. Osvěžující byly vhledy do pedagogiky předškolní, speciální a do oblasti neformálního vzdělávání (National Literary Award For Young Writers), resp. školství soukromého (čeština pro cizince, Montessori klub pro předškolní děti).

A protože mantrou současné pedagogiky je slovní hodnocení, využijme jednoho z principů používaných při psaní

evaluací a začněme tím pozitivním. Osobně mi velmi přínosná příšla možnost nahlédnout ostatním kantorům do kuchyně - každého potěší, když zjistí, že jím používané postupy fungují i jinde (exkurze, individualizovaný a respektující přístup, mimoškolní aktivity), inspirativní byly zmínky o možných elektronických nástrojích a lingvisticích hrách.

Za hodnocením pozitivním však musí nutně následovat výčet negativ, tedy: vadila mi nepřipravenost některých mluvčích (fotky ze školních akcí a výletů jsou fajn, pomáhají udržet pozornost, ale rozumná powerpointová prezentace bývá lepší) nebo neschopnost vejít se do časového rámce (umění časové rozvaly přece patří k základním dovednostem pedagoga). Přijde mi škoda, že nebylo více času na výměnu názorů i zkušeností přímo během dne, na druhou stranu se větší část účastníků BarCampu bude v Sobotce potkávat i v příštích dnech.

Každý z nás v závislosti na svých zkušenostech se školstvím (ať už z pozice studenta, nebo pedagoga) bude jednotlivé mluvčí hodnotit různě, to je jasné. Na první pohled už však nemusí být zřejmé, do jaké míry přispěla účast na BarCampu k osobnímu rozvoji účastníků, ať už aktivně přednášejících, nebo „jen“ naslouchajících. Mnozí mluvčí se pokusili to, o čem mluví, kriticky zhodnotit, a pak jejich příspěvky nevyzněly naprázdno. Ale co s nekritickým entuziasmem, který z přednášky, jež mohla být inspirující pro ostatní, udělá spíše terapeutický monolog na téma „co mě trápí?“ Co by se stalo, kdybychom úvahy nad tím, nakolik má být výuka zábavná (byl to přece leitmotiv několika příspěvků!), posunuli o stupeň dál a uvažovali nad možnostmi a důsledky hravého vyučování? A co s diskuzí k rozumnému příspěvku, když diskutér hned na začátku zcela odmítne stanovisko mluvčího, aniž to své podpořil jakýmkoli rozumným argumentem?

Slovny klasika: Možnosti, kam pro příští rok BarCamp posunout, tu sou a je jen na organizátorech, jak s příštím ročníkem naloží. Bude to i nadále naprostě otevřená platforma, anebo se vytvoří pravidla např. pro tvorbu prezentací? A co dvoudenní BarCamp, kdy by po přednáškovém dni následoval den workshopový? Alternativní výukové styly jsou bezpochyby tématem lákavým - a daleko zábavnější by bylo zkoušet si je během dílny než v obědové pauze. Takže napoprvý dobrý, příští rok se těším znova na viděnou a myslím, že to je všechno.

Ozvěny BarCampu

momentka na 3x 59 slov #### Ondřej B. Vinš

Letošní BarCamp se nesl v duchu pedagogickém, neřkuli didaktickém: ukázal, jakých podob dnes nabývá snaha o naplnění Komenského hesla *škola hrou*. Příspěvek Marceley Burešové o Montessori školství ukázal jeho klady i záporu. Pozitivní je respektování přirozeného vývoje předškolních dětí - hraní je chápáno jako tvořivá činnost, která vede k poznání rádu bytí. Z následné debaty však vyvstala zásadní otázka - jak budou takto vychované děti později reagovat na nástrahy života?

Následná one man show Jana Křečka byla (nebo chtěla být) ukázkou toho, jak učit literaturu na gymnáziu zábavně. Byť s jeho metodami vcelku souhlasím a výsledky jsem nadšen, olezlý vtip o studentkách a spaní pod stanem výsledný dojem trochu pokazil. Naopak jsem velmi ocenil zmínku o tom, že úporná snaha o zábavu může být kontraproduktivní.

Komenského maximu naplnil i Štěpán Kovář, jehož postupy při výuce angličtiny v heterogenní třídě (koktavý Němec, Slovák, Číňan) možná nejsou objevné, ale zato účinné. Nápad používat kanonická díla světové literatury (*Ro-*

9. Obhlédnout místní reálie (Vokýnko, hostinec U Járy, bodlák). Při dostatku času fotografie upravit, vložit do prezentace, doplnit textem. Při nedostatku času vytrhnout popsaný dvojlist ze sešitu a tvářit se sebevědomě.
10. Stále se tvářit sebevědomě a odpřednášet svůj opus magnum na téma „Já, učitel(ka)“. Projev započít slovem „takže“.
11. Uklonit se, říct „tak to je všechno“ a zamířit na místní kúpalisko (možno nahradit jinou volnočasovou aktivitou).

Bodlák a my

laudatio #### Tereza Šmejkalová

Ne, není plastovej. Ne, není v květináči. Ne, Ioni tam nebyl. Ano, opravdu tam prostě vyrost. Ta paní, co pleje záhon s růžema, ho tam kupodivu nejdřív nechala - a pak už se ho asi bála. Vyměřovali jsme, jestli ho nemusíme pokáčet kvůli tomu stánku vedle, ale nakonec se vešlo oboje. Ne, nevylejvali jsme tam žádnej radioaktivní odpad ani nic. Jo, jako je tyto fakt dobrý!

Občas přemýšlím, zda jsme vlivem multimédií, internetových fotobank a trikových filmů nepozbyli schopnost cítit úžas, bázen před věcmi kolem nás, které nás nějak přesahují. Když jsem poprvé pohlédla do Grand Canyonu, přišel mi malý a nudný - s profesionálními fotografiemi, kterých už jsem předtím viděla desítky, se to vůbec nedalo srovnat. Co cítí děti, jež vyrůstaly na nepřirozeně převýšených záběrech filmových Bradavic, když navštíví nějaký skutečný hrad na skutečném kopci? Už se nedíváme od rána do večera jen na trávu a hlínu, ale žijeme obklopeni záplavou nepřirozených barev, časopisů na křídovém papíře, karoseriemi aut, plasty a třpytkami - zdobené chrámy s pozlacenými ikonami poskytují v této konkurenci zážitek naprostě mdlý. Pyramidy a sarkofágy faraonů se dnes photoshopují do letáků pomalu každé cestovky - kdo si ještě umíme uvědomit, jaké úžasné objevy to tehdy byly, na koho ještě i dnes padá závrať z prospasti staletí?

Často se bojím, že úžasu v nás ubývá, že už je nám všechno příliš samozřejmé, že jsme okorali. Zamrzí mě, když ve staré knize automaticky přeskočím dlouhé popisy něčeho, co už dávno znám z fotek na internetu. Občas zkoumám sama sebe, zda zvládnu cítit majestát přírody i jinde než v horách - a většinou selhávám. Ale nyní...

Bodlák na zahradě Šrámkova domu nás zjevně fascinuje všechny. Něco tak nestvůrně nepatřičného, mrtvolně vyšisovaného a výhružně zubatého, co za pár měsíců vystrostlo bez opory vápnitých kostí do výšky a šířky jedenoznačně odkazující pána tvorstva někam mezi prach a smetí v pangejtu, bez určité bázně pozorovat prostě nelze. Naši předkové by se možná podivili, co že to uctí-

křečka – a poučíme se o jejich vztahu k žížálám; při výpravě na houby se dozvím o těch jedovatých a nejedlých, které pejskové a kočičky nejedí, ale ostatním zvířátkům chutnají. Autorka neopouští zápletky předchozích příběhů, ale s jiným vyústěním: na cestě z výpravy na ryby pejsek a kočička „v konzumu nakoupili pěkně využené makrely, k tomu mlíčko, to aby jim lépe klouzaly do bříšek“. To, milí čtenáři, na rozdíl od autorky, pejska a kočičky ve vlastním zájmu radši nezkoušejte.

S ilustracemi je to podobné jako s textem. Autorka je zřejmě o něco zdatnější ilustrátorkou než vypravěčkou, ostatně se podílí na úpravách původních obrázků k příběhům, které nenapsala sama. Z obrázků jsou relativně nejpovedenější ty, které vycházejí z předloh Josefa Čapka. Některá zvířátka (liška nebo čáp) jsou inspirována patrně Josefem Ladou. Když dojde na vlastní postavičky strojvedoucího, řezníka nebo hajného (viz obrázek), vidíme, kde a jak nízko leží meze autorčina talentu.

Máme snad uvěřit, že vydání v čase 70. výročí autorova úmrtí je jen náhodným seskupením událostí? Nebo jde o snahu využít autora, který se právě „uvolnil“? Autorské právo je každopádně jednoznačné: Josef Čapek zemřel v dubnu 1945, bude tedy uvolněn až 1. ledna 2016. A i poté bude přinejmenším diskutabilní, zda se lze o své vůli ujmout pokračování proslaveného díla, aniž zmíníme původního autora. Pořád tu zůstane určitá pachut. Proč se do toho nepustit – dětem je to jedno, autora nerozliší, a když nedodržíme styl, v knížce mají pořád ještě pestré obrázky, budou si ukazovat zvířátka, tak jaképak copak. Ale... Poradíte kočičce a pejskovi?

(Možný) Popis pracovního postupu

ze slohových prací # Eva Marková

1. Přihlásit se s dostatečným předstihem na BarCamp, tzn. vyplnit kolonku „příjedu s příspěvkem“, zaplatit účastnický poplatek ve výši 0 Kč a pokud možno si založit účet na #twitteru.
2. Zapomenout, že jsem se přihlásil(a) na BarCamp.
3. Vzpomenout si, že jsem se přihlásil(a) na BarCamp.
4. Ukončit školní rok – uzavřít klasifikaci, rozdat vysvědčení, uliknit si na stole.
5. Zhroutit se. Procítit knihu *Syndrom vyhoření a jak jej zvládnout*.
6. Sbalit si na BarCamp (etno doplňky, laptop!!!).
7. Ubezpečit se, že do začátku BarCampa zbývá 48 hodin, a začít pracovat na příspěvku, tzn. prohlédnout si fotky z minulého roku, vybrat ty nejméně zdařilé a přidat je do prezentace.
8. Dospat se, sbalit a vyrazit na Sobotku. Cestou si zevalovat uplynulý školní rok a nejzajímavější body vepsat do deníčku – vznikne tak základní kostra přednášky.

binson Crusoe) coby učebnice přináší i praktické využití – kde jinde se naučíte, jak lovit lukem a rozdělat oheň bez trampy tolík oblíbeného pevného podpalovače?

Učíme se... prezentovat

hejt # Tereza Šmejkalová

- Je dobré přivézt jinou prezentaci, než jste přivezli minule.
- Je dobré vyzkoušet si svou přednášku předem, abyste zvládli dodržet přidělený čas.
- Je dobré mít slajdy s barvou textu odlišnou od barvy pozadí.
- Je dobré mluvit spíše o tématu prezentace než o sobě.
- Jste-li češtináři, je dobré neříkat „dvěmi“ a osvěžit si přechodníky.
- Publikum nezájímá, kdy jste si prezentaci připravovali a kolik jste předtím měli práce.
- Publikum si umí udělat celkem přesnou představu o tom, jestli jste dobrí učitelé – nemusíte to říkat sami.

A ryze osobní dojem na závěr: Nechtěla bych, aby mě učil někdo, kdo mě vnímá především jako konzumenta – jakkoli bohatých – aktivit, které pro mě vytváří. Mnohem více si vážím pedagoga, který mi poskytne prostor, abych mohla něco vytvářet sama – ať už to bude povídka v cizím jazyce, příspěvek na blogu nebo zamýšlení nad motivem ze společně prozkoumávané knihy. A když se bonusová školní aktivita natáčí na video, proč by je měl stříhat právě učitel?

Poetické odpoledne

recenze # Hana Prokšová

Nejprve nezbytná poklona děvčatům, která jakožto průvodkyně na procházce trpěla pod jhem nebývale chundelatých paruk. Čtyři slečny, čtyři literární družky (za přechýlení děkuji Tomáši Chaloupeckému): komedie, tragédie, lyrika a epika. Staly se průvodkyněmi poutníků v nedělním raném odpoledni a dělaly to pěkně. Vzaly splavené návštěvníky na tři místa: Šolcův statek, kostel sv. M. M. a zahradu sv. Š. domu, a jemně teatrálně uvodily, co mělo následovat.

Na zápráží pruhované roubenky provedla pětice hochů předrychlošípovského věku obraz z Poláčkovy idyly maloměsta. Setkání skromných dětí, pro které už jen navléknutí tvídových kostkovaných čepic bylo dobrodružstvím, se prostě nemohlo nevydařit. Uchvacena podobou Zilvara seriálového a Zilvara juniora ze Sobotky a hádajíc,

který z nich je Éda Kemlink, jsem se jako všichni přihlížející nechala vtáhnout do reje bosých chodidel kluků odvedle a počátku jejich autentického léta. Byť jsem v rámci publika nespadala do početné skupiny pokrevních přibuzných, s chutí bych při potlesku pískala na prsty, kdyby mě to bylo dětství na pražském sídlišti naučilo. Zilvar jr. pak dostal u Vokýnka limonádu za odměnu a víc asi nebylo třeba.

U kostela sv. Máří se recitovalo. Klobouk dolů – což vskutku nemá být odkaz na hudební (hudební?) seskupení nedělního odpoledne spekulující o tom, co že to mají ti Skoti pod kiltem, ha ha – před tím, jaký objem textu si jsou schopny mladé mozky zapamatovat. Našinec holt už Stanislava Rudolfa neocení, ale téma svatebních šatů mohlo i průměrnou pražskou fildáčku trochu dojmout. Následující žalozpěv nad absencí lásky v dnešním světě a strastmi moderního člověka byl, snad i kupodivu, svižný a vkusný. Do toho dvoje a dvojí housle. Pruh stínu vržený kostelem zatím dezertoval od obecenstva a to se osvíceno nekompromisním žehem přesunulo k tragédii.

Z románu R. a J. asi těžko vytěžit nečekanosti. Provedení souboru Černobílé pastelky ze ZUŠ Ml. Bol. bylo neambiciozně nazváno *Zkoušíme Shakespeara* a netřeba si nalhávat, že přes okraj podařeného ZUŠ představení se nepřelilo. Neboť: v Romeech a Juliích byl místy bordýlek, J. namísto umírání spíš lekla, hlavní R. vynikal spíš statnosti než charismatem. Přesto: Romeové a Julie udržovali z většiny pozornost udržující nejistotu, aranž byla tram-tadaď skvělá, hlavně hry s pruhem záclony poslouživším jako veškeré žádané rekvizity, skvostný hudební doprovod. Má ženská nízkost mě vedla k tomu dumat celou dobu nad tím, kdo v souboru koho miluje, ale nehledě na to jsem měla prostou radost, že nikdo nebaletil, nikdo neopeřil, nikdo nekomendantoval ani přehnaně netragé-dil, a i tak to bylo sevřené, smysluplné a, odpusťte, ryzí. Mladí vpřed.

Kostel versus saxofon

recenze #### Tomáš Tkáč

Na sklonku nedělního odpoledne chladné kostelní zdi so-boteckého kostela lákaly do svých útrob návštěvníky festivalu na každoroční hudební vrchol Šramkovy Sobotky. Na festival přijala letos pozvání přední česká saxofonistka Kateřina Pavlíková se svým nejnovějším tělesem, saxofonovým kvartetem SaxWork. Ten pod jejím vedením přijel předvést blok skladeb sahající od pozdního baroka až do dvacátého století. Interpretaci úroveň Pavlíkové dávala předem tušit hodnotný umělecký zážitek, stejně tak lákala samotná představa vidět takto nástrojově obsazený kvartet hrát duchovní hudbu.

Už po prvních taktech Pachelbelova *Kánonu v D dur*, jímž kvartet koncert zahájil, bylo jasné, že největším problémem dnešního večera bude kostel samotný. Ostrý zvuk saxofonu se nepěkně bil s kostelními zdmi a vytvářel přeznívající zvukovou stěnu. Zatímco Pachelbelovy smyčce (ze své podstaty nástroje mnohem méně agresivní) by byly za kostelní echo rády, sakrální budova neudělala zvuku saxofonového kvartetu dobrou vizitku. Posluchač mohl zachytit pouze první nastoupení vedoucího hlasu altsaxofonu v podání Pavlíkové, všechny další imitace a zpracování tématu v dalších hlasech postupně nemilosrdně splývaly. Vedoucí tělesa, snad si vědoma rozpačitého (ze strany interpreta těžko ovlivnitelného) startu, působila v následujícím proslovu o programu značně nervózně, a tak bylo zajímavé sledovat, jak si kvartet s akusticky nepřejícími prostory poradí.

zanotuje *Hej, Slované* s nebývalou vervou, tu někdo potáhne z cigarety či se zasměje. Všechno ale náhle naruší charismatický chraplák: „Říkal si Hurikán, kluk jako ty...“ Nezasvěcený divák/posluchač by snadno zaměnil tuto verzi za originál Dalibora Jandy. Kamera však vzápětí sjede na zpěváka – a není to nikdo jiný než Konrád: vlasy ještě neúplně na ústupu, cigareta v ruce (abyste rozuměli, Konrád přestal kouřit a za uspořené peníze si nyní kupuje deskové hry, z čehož těží na BarCampu) a nonšalantrní pohyby, dokonalé, bez chyby.

Druhé video visí na YouTube již od 7. října 2007 a zachycuje Konráda, jak se projevuje v prvním roce svého šéfredaktorství (2004).² Již tehdy se v jeho očích zračil vytříbený splav!ácký humor – a nejen tam bylo možné onen humor rozpoznat! Zanedlouho se totiž rozjede Konrádův rázny zpěv, ba až vojensky rázny, přesný a neochvějný. Jakpak by ne, vždyť z jeho úst se linula slova o prachu, štěrků a udusané hlíně!

Nelze však opomenout jeho procítěný úvod, je totiž silně landovský stylizovaný. My sobotečtí, znali a v oblasti interpretace všechnoschopní, však v jeho projevu poznáme laskavou ironii, s níž se Danielu Landovi vkusně vysmívá, zároveň však přiznává, že není tak úplně důležité znát nazpaměť text písničky. Omluvou snad může být opět denní doba a okolnosti – nad ránem, s pivem a poněkud zamotanýma nohama. Že ale kamení může klidně splývat, to Konrádovi nikdo nevyvrátí.

Milý starý mistře, *Splav!* Ti děkuje! A Dan taky.

¹<https://www.youtube.com/watch?v=PQIHKo9g83v8>

²<https://www.youtube.com/watch?v=PseA4Abkzd8>

Mlíčko, kafíčko a houby

recenze #### Jan Lomoz Smolka

Milé děti!

Myslely jste si, že o nás všechny naše příhody napsal a naloval pan Josef Čapek? I kdepak! Celí jsme užasli, když jsme mezi knížkami našli své nové příběhy a pod nimi podepsanou paní Janu Uhlířovou. Vyšly na jaře v nakladatelství Baset (no ano, baseti, ty znám, ti jsou moc hodní, vzkazuje pejsek). Pan Čapek umřel už dávno, tak netušíme, kdy jsme to zažili a co si s knížkou počít... Poradíte nám? V úctě kočička a pejsek.

Tolik dopis. Nevěříte? Také jsme nevěřili. Shrňme ale základní faktu. Nakladatelství Baset, rok vydání 2015, název *Jak chytily rybu, co svět neviděl a Jak zachránili prasátko*. Author and Illustrations © Jana Uhlířová. Útlá knížka vyšla v edici *O pejskově a kočičce*, věnované kráčeným ilustrovaným verzím Čapkových pohádek. Je ovšem jediným dilem, které má jiného autora a v němž o tom původním není sebemenší zmínka (pro jistotu si tuto větu přečtete ještě jednou). A to ani pod omalovánkami vzniklými dopracováním původních obrázků, které slouží jako „upovátká“ na další (Čapkův) díl.

Čapkovy příběhy vznikly primárně jako zábavné texty doplněné ilustracemi. U dvou pohádek Jany Uhlířové tomu tak zjevně není. Byly napsány podle všeho přímo v krátké verzi jako doprovod k autorčiným obrázkům. Tomu odpovídá opravdu jednoduchý děj a absence Čapkova jazyka, i když lze místy zaznamenat pokusy o imitaci. Najdeme to, na co si z děství s pejskem a kočičkou vzpomeňte jako na první: bříška, tlapičky, mlíčko i kafíčko. Aby se nevyprávělo jen tak, protože jenom zábava nestačí, obsahují obě pohádky ponaučení. Při hledání žížaly kvůli rybolovu navštívíme různá zvířátka – krkta, čápa nebo

jejich vzoru osladíte, vyřešíte i část kalorického příjmu.

- Meloun, okurka, jahody... káva patří taky mezi chladivé potraviny, ale vysušuje. Jednoduše poslouchejte své tělo, které žádá spíš salát než polévku.
- Bacha na alkohol, horko jeho účinky akceleruje - výborné je ovšem nealko pivo, aneb ionty bez promile.

Oblečení

- Světlé barvy, vzdušné a chladivé materiály (viskóza, len, hedvábí) a zakrývání citlivých částí těla jsou ta správná cesta. Snažit se co nejvíce odhalit nenese vždycky ovoce - slunce získá víc příležitostí, jak k vám proniknout. A ještě se spálíte.
- Pokrývku hlavy lze taky doporučit.

Pobyt venku

- Nestůjte na náměstí. Schovějte se do stínu. Kdykoli s někým zapředete řeč, odeberte se k tomu mimo přímé slunce.
- V Sobotce je koupaliště. Do 16 hodin platí lidé nad 15 let 60 Kč, po 16. hodině 40 Kč. Voda je čistá a chladná, místo ve stínu lze nalézt. (Cestou můžete navštívit hrob Fráni Šramky a v polovině kopce ke hřbitovu otevřeli vloni novou budku s občerstvením!) (Infarkt po skoku do studené vody je spíš mýtus.)
- Nemá moc smysl snažit se o sportovní aktivity. Vyuzijte vedro k povolování se a relaxu, tělo spotřebuje na chlazení dost energie i tak. (Schrupnout si kolem poledne znamená více energie na večerní radovánky.)
- Používejte opalovací krém - ramena a nos si namáže každej, opomíjená a zrádná místa jsou například uši, výstřih, zátylek, nártý.

Jiné způsoby chlazení

- Dovolí-li to společenská situace, dejte si nohy nahoru, zabráníte otékání.
- Studenou vodou je dobré chladit místa, kde krev proudí blízko kůže: zápěstí, loketní jamku, zátylek, dekolt, podkolení. Pro odvážnější existuje možnost naplnit pokrývku hlavy vodou z kašny či kohoutku a vzápětí si ji nasadit na hlavu.
- Popřípadě můžete poprosit Hadžího, ať vás poštíká.

Dobrá zpráva na konec: teplotní křivka začne padat během úterka a dosteneme se až o deset stupňů níž. Takže jestli chcete vyzkoušet koupaliště, zbytečně to neodkládejte!

Říká si Hurikán

staří mistři # Jiří Feryna

Dnešní starý mistr *Splavu* je znám spíše pod svou přezdívkou než pod občanským jménem. Jan Chromý, t. č. doktor, někdejší šéfredaktor našeho časopisu, zvaný též Konrád, je ale vedle své poctivé redakční práce znám především pro svůj pěvecký um. Když člověk ve chvílích nadřazenosti projíždí YouTube kanál Šramkovy Sobotky, nalezne mj. i následující videa.

První z nich bylo zveřejněno 19. července 2013, zachycuje však nevšední událost z roku 2005.¹ Závěrečný večírek, nad ránem, s kytarou a jemným opilstvím. Tu Josef Šlerka

Následující skladba postavená na kontrastu prostého, ale jímovaného ostinátního doprovodu *Preludia C dur* od J. S. Bacha a melodické linky, kterou nad doprovod připsal francouzský skladatel Charles Gounod, dopadla o poznání lépe. Pavlíková vyměnila altový saxofon za sopránový a právě onen kontrast mezi rytmicky nenáročným doprovodem a romantickou melodií dal poprvé poznat kvality celého tělesa. Problémy s akustikou se však záhy vrátily v pravděpodobně největší výzvě večera: úpravě *Toccaty a fugy v d moll* z pera J. S. Bacha. Po několika prvních taktech expresivního začátku *toccaty* bylo potěšující slyšet, že si kvartet rozhodně nezdá se sonickým účinkem varhan. Držené akordy byly jak se patří majestátní, melodické běhy Pavlíkové pak svížné a rytmicky precizní. Následující fuga, stejně jako Pachelbelův kánon, však doplatila na svou polyfonní formu. Je snad jasné, že dechový nástroj nemůže vytvořit stejně perkutivní tón jako klaviatura, a proto snad může snadno splývat se svými vedoucími či imitujícími kolegy. Nicméně stejně se odvážím tvrdit, že tato úprava byla nadmíru provedená, a to jak z pohledu transkripce, tak samotného provedení, a že za občasným zvukovým slepencem stojí jen a jen akustika kostela.

Ve stejně ambivalentním duchu se pak nesl i zbytek koncertu. Pokud se jednalo o skladbu z období romantismu, kde byl vrchní hlas nositelem sólové melodie (Schubertova *Ave Maria*), dočkali jsme se velmi povedené interpretace. Pokud byla harmonická sazba barokně těžkopádná a rytmicky složitější (Vivaldiho *Léto ze Čtyř ročních období*), měly především střední hlasy nepěknou tendenci ztrácat se v mohutných kostelních zdech. Možná by nebylo od věci, kdyby se kvartet umístil nahoru k varhanám. Toto řešení by sice nebylo divácky příliš vstřícné, zato bychom se však pravděpodobně dočkali kvalitnějšího hudebního zážitku.

Jestliže Pavlíková působila ve svých proslovech zmateně a nervózně, rozhodně se to samé nedá říct o jejích hudebních svěřencích. Kvartet hrál po celou dobu velmi uvolněně, nenášilně, avšak rytmicky a intonačně přesně. Sólové party se obešly bez melodických kudrlinek, ovšem díky respektu k původnímu zápisu potěšily více než případné exhibice. Je snad jen velká škoda, že se Pavlíková s takto kvalitním tělesem nerozhodla pro náročnější a netolik ohraný repertoár. Nevidím jediný důvod, který by ji stál v cestě.

Tři tečky a otazník

recenze # Petra Kultová

Poslední román Jana Balabána *Žeptej se taty* (2010) je spjat s trojí jedinou smrtí. Autor se v něm snaží vyrovnat se skonem otce a nechává své alter ego znovu projít touto palčivou životní situací. Předčasná smrt zasáhla i samotného Balabána, který se vydání díla již nedočkal. Dost důvodů pro to, aby román nenechal svého čtenáře lhostejným. A jak na tom byli diváci divadelní inscenace této knihy v podání Činoheráku Ústí?

Na sklonku parného dne se v přeplněném sále soboteckého městského divadla znovu odehrál příběh rodiny Nedomů z časů normalizace. Sourozenci Hans, Emil a Kateřina v něm překonávají bolest ze smrti otce, MUDr. Jana Nedomy, a zároveň hledají odpověď na otázku, zda to byl dobrý člověk a spravedlivý lékař. O slovo se totiž hlásí svými jedovatými dopisy plnými závisti a prokletí Nedomův bývalý dlouholetý přítel, který ve fanatickém náboženském zaslepení obžalovává doktora Nedomu ze zabítí jednoho pacienta. Je totiž pravda, že v normalizač-

ním Československu nebyla kvalitní zdravotní péče dostupná všem, a tak lékaři museli rozlišovat mezi pacienty „perspektivními“ a „těmi druhými“. Ale otázka zní, pane doktore, tátó, a podle čeho ses teda rozhodoval?

Ústecký Činoherák pilně a snaživě přehrál téměř celou knihu, vypustilo se jen málo. A v tom spočíval kámen úrazu. Balabánův text s odkazy na Johna Donna byl pro herce jako úprk po kočičích hlavách na vysokých podpatcích. Chtělo to hodně se dívat pod nohy, na procítění nezbývala kapacita, občas přišlo škobrtnutí. Naštěstí tu byl silný příběh a vydařená vizuální stránka. Scéna byla rozdělená průsvitnou plentou, která umožňovala využívat stínohru a vytvářet lehce zamlžený efekt jako z prvek republikového rodinného fotoalba. Ale k idyle měl tenhle příběh stejně daleko jako návštěvník Sobotky ke koupi lišti: obojí vede přes hřbitov.

Většina herců hrála za plentou a pomyslná forbína byla vyhazena pouze dceři Kateřině. To asi kvůli jejímu výjimečné blízkému vztahu s otcem jsme ji neměli vidět v oparu. Herců bylo méně než postav, ale to už tak občas bývá a bývá to dobře. Pro diváka neznalého knižní předlohy muselo být místy pěkně perně vyznat se v tom, kdo koho právě hraje. Rychlé střídání scén někdy nedávalo šanci vychutnat si odmlky; jako by se herci báli vteřiny ticha nebo se zběsile snažili přehlučet vrzání židlí v publiku. Na druhou stranu dokázali výborně pracovat s rekvizitami, světlem a stínem: velké stínové nůžky přestříhávající nit Nedomova života nebo tři plamínky svíček jako životy tří pozůstalých. Zesnulý, a tudíž oněmělý Nedoma se objevoval jako antropomorfní silueta věšáku na šaty a jeho hlas zazníval, jako vzpomínka, jen z reproduktorů. Pak se ale ptám, proč nebyli tvůrci konzistentní a nezůstali po celou hru u Nedomy nehmotného?

K vrcholům představení patřil groteskní sekulární poslední soud s Nedomou, zastoupeným jeho synem v podobě maňáská. Maňáskový byl i síru děstící žalobce, Nedomův bývalý přítel a nyní závistivý Wolf. Jenže syn zastupující otce mohl těžko odpovědět na otázku, zda dal Nedoma při léčbě nějakému pacientovi schválně přednost, čímž zabil jiného nemocného. Případ Nedoma versus lid se tak odročil na věčnost. Představení skončilo. Lidé tleskali. Zbyly jen tři tečky, otazník a nesnesitelné dusno v sále.

Jak starý má být mistr?

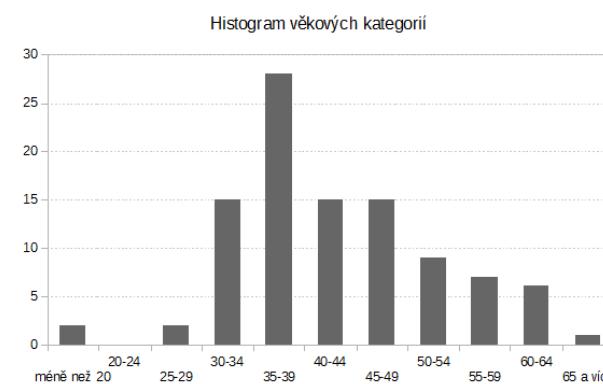
analýza # Ondřej Šmejkal

Když jsem si prvně přečetl téma letošního ročníku Šrámkovy Sobotky, automaticky mě napadlo, že někteří lidé nebyli v době, kdy ve svém oboru dosáhli mistrovství, staří ani zdaleka. Z čitanek se ihned hlásí Mácha, Wolker, Orten. Nemusíme se však omezovat jen na literaturu. Andrewu Lloyd Webberovi bylo dvacet jedna let, když napsal hudbu pro jednu z nejslavnějších rockových oper *Jesus Christ Superstar*. Příklady z jiných oborů než v umění? Třeba věda: Niels Henrik Abel, matematik, jehož postupy dodnes tvoří základy vysokoškolské matematické analýzy, publikoval většinu prací mezi dvaadvacátým a čtyřadvacátým rokem svého života. Albert Einstein, klasicky zobrazovaný jako vědec s důstojnými šedinami, přišel se speciální teorií relativity (a s neméně významným objasněním fotoefektu) v šestadvaceti.

To vše jsou samozřejmě okrajové případy, perličky, které se dobře pamatuji, ale jejich vypovídací hodnota je nízká. Chceme-li zjistit, jak to s tím stářím mistrů je doopravdy, potřebujeme nějaký soubor, kde se k věku předem nepřihlíží. Jako vzorek jsem tedy zvolil prvních 100 knih (a jejich autorů) z ankety *Kniha mého srdce*, kterou pořádala v roce 2009 Česká televize. Přes oprávněné výhrady, které

můžeme mít k některým vysoko umístivším se jménům, anketa zaznamenala díla, která dokázala čtenáře oslovit a našla si cestu k jejich nitrům. K tomu již autoři museli jisté mistrovství projevit.

Pro snazší analýzu dat jsem vyšel z několika zjednodušujících předpokladů. Za stáří daného autora knihy považuji věk (zaokrouhlený na roky) v době prvního vydání knihy – nerozlišuji, zda bylo dílo dopisáno těsně před vydáním, nebo leželo několik let v šuplíku. Výjimku tvoří díla vydaná po smrti autora, kde byl doplněn rok, kdy autor na knize naposledy pracoval (např. *Bylo nás pět* – Poláčkův nástup do Terezína v roce 1943); nebyl-li takový údaj k dispozici, pak rok umírtí. V případě vícedílných cyklů vstupuje do výpočtu rok vydání prvního dílu – cyklus počítá čtenáři za mistrovský jako celek, od jeho začátku. Každá dvojice kniha – autor v seznamu byla brána jako samostatná nezávislá položka, tzn. ani v případech, kdy se nějaký autor umístil v žebříčku víckrát, nedocházelo k žádnému složitému přepočítávání jeho mistrovství.

Co tedy z analýzy vyplynulo? Průměrný věk, kdy autor publikoval své mistrovské dílo, je 42 let. (Medián je o dva roky nižší, věková distribuce z principu nebývá zcela symetrická.) Zajímavé je, že tento výsledek je poměrně stabilní i v různých podskupinách – nelíší se pro české a zahraniční autory, stejný je i při rozdělení na autory narozené před rokem 1900 a po něm (což ovšem znamená, že mistři v porovnání s populací svých současníků mládnou, protože průměrný věk populace se v čase zvyšuje). Jediná odlišnost byla nalezena v třídění podle pohlaví autorů. Ukazuje se, že stejně jako v řadě jiných oblastí i ve spisovatelství ženy zrají rychleji. Ženy stvořily svá mistrovská díla průměrně ve 37 letech, o celých sedm let dříve než muži.

Návštěvníkům festivalu narozeným okolo roku 1973 přeji v nadcházejících měsících hodně inspirace!

Zdrojová data a výpočty jsou k dispozici pod linkem <http://goo.gl/s4VVts>.

Fuj, to sou hice

receptář # Silvie Mitlenerová

Všichni jsme to předem věděli: na Sobotce bude horko. Hodně horko. Snad na památku výročí upálení mistra Jana Husa (ha ha) se teploty v Sobotce splhají dost přes třicítku a slunce pálí jako zběsilé. V duchu loňských poučných článků o neštovicích jsem pro čtenáře sesbírala několik rad, jak se bránit horku.

Tekutiny

- Pijte. Hodně. Netřeba se bát, že budete narušovat program odbíháním, dost se toho vypotí. Ideální je voda (ne úplně ledová), voda s blinkami, voda s citronem, hodně vody. V teplých krajích pijí vlažný mátový čaj – máta ochlazuje, a když ho po